

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

4 päivänä toukokuuta 2023*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY –
Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – Täytäntöönpanoperusteena olevan
luottosopimuksen pakkotäytäntöönpanomenettely – Täytäntöönpanon vastustaminen –
Kohtuuttomien ehtojen valvonta – Tehokkuusperiaate – Kansallinen lainsäädäntö, jonka
mukaan täytäntöönpanotuomioistuin ei voi valvoa ehdon kohtuuttomuutta, kun kuluttajalle
vastustamista varten annettu määräaika on päättynyt – Sellaisen yleisen vanhentumattoman
kanteen olemassaolo, joka mahdollistaa sen, että pääasiamenettelyn tuomioistuin suorittaa
tällaisen valvonnan ja määrää pakkotäytäntöönpanon keskeyttämisestä – Olosuhteet, jotka eivät
tee unionin oikeudessa annettujen oikeuksien käyttöä käytännössä mahdottomaksi tai
suhteettoman vaikeaksi – Vaatimus vakuudesta, joka kuluttajan on asetettava
täytäntöönpanomenettelyn keskeyttämiseksi

Asiassa C-200/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunalul
București (Bukarestin alioikeus, Romania) on esittänyt 25.2.2021 tekemällään päätöksellä, joka on
saapunut unionin tuomioistuimeen 31.3.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

TU ja

SU

vastaan

BRD Groupe Societé Générale SA ja

Next Capital Solutions Ltd,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. S. Rossi sekä tuomarit S. Rodin (esittelevä
tuomari) ja O. Spineanu-Matei,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- BRD Groupe Société Générale SA, edustajanaan M. Avram, avocată,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. J. Ruiz Sánchez,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan G. Greco, avvocato dello Stato,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Carpus Carcea ja N. Ruiz García,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä TU ja SU sekä toisaalta BRD Groupe Société Générale SA (jäljempänä BRD) ja Next Capital Solutions Ltd (jäljempänä NCS) ja joka koskee yhtäältä TU:n ja SU:n ja toisaalta BRD:n (jonka saatava on sittemmin siirtynyt NCS:lle) välillä tehtyyn luottosopimukseen liittyvän takaisinmaksuvelvollisuuden pakkotäytäntöönpanon vastustamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 24. perustelukappaleessa todetaan, että ”jäsenvaltioiden tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla on oltava käytettävissään riittävät ja tehokkaat keinot kuluttajasopimusten kohtuuttomien ehtojen soveltamisen lopettamiseksi”.
- 4 Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”
- 5 Mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

Romanian oikeus

- 6 Siviiliprosessikoodeksista annetun lain nro 134/2010 (Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä siviiliprosessikoodeksi), 638 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanoperusteita, jotka voivat olla pakkotäytäntöönpanon kohteena, ovat myös

--

4. velkakirjat tai muut asiakirjat, jotka ovat lain nojalla täytäntöönpanokelpoisia.”

- 7 Siviiliprosessikoodeksin 638 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanoperusteiden täytäntöönpanon keskeyttämistä voidaan vaatia myös niiden kumoamiseksi nostetun kanteen yhteydessä. Tällöin sovelletaan analogisesti 719 §:n säännöksiä.”

- 8 Siviiliprosessikoodeksin 713 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos pakkotäytäntöönpano perustuu muuhun täytäntöönpanoperusteeseen kuin tuomioistuimen ratkaisuun, täytäntöönpanon vastustamiseksi on mahdollista vedota täytäntöönpanoperusteeseen sisältyvän oikeuden perustaa koskeviin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin vain siinä tapauksessa, ettei laissa säädetä -- tällaisen täytäntöönpanoperusteen pätemättömäksi toteamiseksi erityisestä oikeussuojakeinosta --”

- 9 Siviiliprosessikoodeksin 715 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei laissa toisin säädetä, itse pakkotäytäntöönpanoa voidaan vastustaa 15 päivän kuluessa siitä päivästä, jona

--

3. velallinen, joka riitauttaa täytäntöönpanon, on saanut päätöksen, jolla hyväksytään täytäntöönpano tai maksamismääräys, tai siitä päivästä, jona hän on saanut tiedon ensimmäisestä täytäntöönpanotoimesta, jos hän ei ole vastaanottanut täytäntöönpanopäätöstä eikä maksamismääräystä tai jos täytäntöönpano tapahtuu ilman määräystä.

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 TU ja SU tekivät lokakuussa 2007 BRD:n kanssa luottosopimuksen (jäljempänä kyseinen luottosopimus). Kesäkuussa 2009 BRD luovutti tähän sopimukseen perustuvan saatavan IFN Next Capital Finance SA:lle, joka luovutti tämän saatavan saman vuoden elokuussa NCS:lle.

- 11 NCS saattoi asian 23.2.2015 ulosottoviranomaisen käsiteltäväksi mainitun TU:n vastattavana olevan saatavan pakkoperintää varten kyseisen luottosopimuksen, joka on Romanian oikeuden mukaan täytäntöönpanoperuste, perusteella. Ulosottoviranomainen antoi tässä yhteydessä TU:lle maksamismääräyksen, jossa hänet velvoitettiin suorittamaan kyseisen luottosopimuksen mukaiset

- maksamatta olevat määrät ja ulosottokulut. Samana päivänä ulosottomies määräsi useissa pankeissa olevilla TU:n tileillä olevien rahavarojen ulosmittaamisesta. Näistä eri täytäntöönpanotoimista ilmoitettiin asianomaiselle 2.3.2015.
- 12 Ulosottomies määräsi 6.3.2015 tekemällään päätöksellä TU:n työnantajan pidättämään tämän palkan ulosmittausta varten. Myös tästä toimenpiteestä ilmoitettiin TU:lle 13.3.2015.
 - 13 TU riitautti 17.3.2015 ulosottoviranomaisessa häneltä vaaditut määrät ja vaati 5.8.2015, että hänelle myönnettäisiin kuuden kuukauden ajalle jaksotettu maksusuunnitelma. Tämän jälkeen ulosottomies määräsi 25.5.2016 uudelleen TU:n palkan osan ulosmittauksesta.
 - 14 Ulosottoviranomainen antoi 6.12.2018 uuden maksamismääräyksen NCS:lle maksamatta olevista määristä täytäntöönpanokuluineen sillä uhalla, että muuten TU:n omistusosuus Bukarestissa (Romania) sijaitsevasta kiinteistöstä ulosmitataan.
 - 15 TU vastusti tätä pakkotäytäntöönpanoa 28.12.2018 Judecătoria sectorului 1 Bucureştiissa (Bukarestin alueen 1 ensimmäisen asteen tuomioistuin, Romania) ja vetosi pakkotäytäntöönpanon hakemista koskevan oikeuden vanhentumiseen. Kyseinen tuomioistuin totesi 18.4.2019 antamassaan lainvoimaisessa tuomiossa, että täytäntöönpanon vastustaminen oli myöhästynyt.
 - 16 TU ja SU saattoivat 17.2.2020 mainitun tuomioistuimen käsiteltäväksi uuden pakkotäytäntöönpanon vastustamisen ja vetosivat siihen, että kyseisen luottosopimuksen kaksi ehtoa, jotka koskevat luoton käsittelyn avaamisesta perittävää palkkiota sekä kuukausittaisen luotonkäsittely- ja hallinnointipalkkion perimistä, ovat kohtuuttomia. TU ja SU vaativat myös pakkotäytäntöönpanotoimien kumoamista ja NCS:n näiden ehtojen kohtuuttomuuden vuoksi perusteettomasti saamien määrien palauttamista.
 - 17 TU ja SU vetosivat tämän uuden väitteen tueksi 6.11.2019 annettuun määräykseen BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti ja Secapital (C-75/19, ei julkaistu, EU:C:2019:950), jossa unionin tuomioistuin totesi, että direktiiviä 93/13 on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansallisen oikeuden säännölle kuten siviiliprosessikoodeksin 713 §:n 2 momentti, jonka mukaan pakkotäytäntöönpanomenettelyn kohteena olevalla kuluttajalla ei ole oikeutta vedota sopimukseen, jonka pakkotäytäntöönpanoa vaaditaan, sisältyvien ehtojen kohtuuttomuuteen, kun on kulunut 15 päivän määräaika menettelyn ensimmäisten toimien tiedoksi antamisesta, vaikka kuluttaja voi kansallisen lainsäädännön mukaan nostaa kohtuuttomien ehtojen olemassaolon toteamista koskevan kanteen, jonka nostamiselle ei ole säädetty määräaika mutta jonka ratkaisu ei vaikuta pakkotäytäntöönpanomenettelyyn, joka voi kohdistua kuluttajaan ennen ehtojen kohtuuttomuuden toteamista koskevan kanteen ratkaisemista, lopputulokseen.
 - 18 Judecătoria sectorului 1 Bucureşti hyväksyi 3.7.2020 antamallaan tuomiolla BRD:n ja NCS:n esittämän väitteen vastustamisen myöhästymisestä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan on niin, että vaikka unionin tuomioistuin katsoi 6.11.2019 antamassaan määräyksessä BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti ja Secapital (C-75/19, ei julkaistu, EU:C:2019:950), että kuluttajalla on oltava mahdollisuus vedota sopimusehtojen kohtuuttomuuteen kyseisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustamisen yhteydessä, tätä oikeutta ei kuitenkaan voida käyttää tehokkaasti milloin tahansa soveltamatta sitä koskevia laillisia määräaikoja.

- 19 TU ja SU valittivat tästä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Tribunalul Bucureștiin (Bukarestin alioikeus, Romania), jotta tämä muuttaisi ensimmäisen asteen tuomioistuimen ratkaisua hyväksyä vastustamisen esittämistä myöhässä koskeva väite, koska Judecătoria sectorului 1 Bucureștin esittämät perustelut ovat oikeudellisesti virheelliset.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sen käsiteltävänä oleva asia ja 6.11.2019 annettuun määräykseen BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital (C-75/19, ei julkaistu, EU:C:2019:950) johtanut asia ovat samankaltaisia. Se kysyy kuitenkin, voidaanko kyseisessä määräyksessä annettua ratkaisua tulkita siten, että tuomioistuin, jossa kuluttaja mahdollisesti nostaa yleisen kanteen, voi keskeyttää sopimuksen pakkotäytäntöönpanon, kunnes kanteesta on annettu ratkaisu, kuten siviiliprosessikoodeksin 638 §:n 2 momentista seuraa.
- 21 Lisäksi siinä tapauksessa, että näin ei olisi ja että kansallisen lainsäädännön pakkotäytäntöönpanoa koskevia sääntöjä ei olisi mahdollista tulkita unionin oikeuden mukaisesti antamalla kuluttajalle mahdollisuus vastustaa sopimuksen pakkotäytäntöönpanoa 15 päivän määräajan päättymisen jälkeen vetoamalla kyseisen sopimuksen ehtojen kohtuuttomuuteen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, mitä päätelmiä sen pitäisi tästä tehdä.
- 22 Tässä tilanteessa Tribunalul București päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivi 93/13 esteenä Romanian siviiliprosessikoodeksin 712 §:n ja sitä seuraavien säännösten kaltaiselle kansallisen oikeuden sääntelylle, jossa säädetään 15 päivän määräaika, jonka kuluessa velallinen voi pakkotäytäntöönpanon vastustamisen yhteydessä vedota täytäntöönpanoperusteena olevan sopimuksen ehdon kohtuuttomuuteen, kun otetaan huomioon, että täytäntöönpanoperusteena olevaan sopimukseen sisältyvien kohtuuttomien ehtojen toteamista koskevan kanteen nostamiselle ei ole säädetty määräaika ja että tällaisen kanteen yhteydessä velallisella on mahdollisuus vaatia pakkotäytäntöönpanon keskeyttämistä siviiliprosessikoodeksin 638 §:n 2 momentin mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiiviä 93/13 tulkittava siten, että se on esteenä kansallisen oikeuden säännökselle, jonka mukaan täytäntöönpanotuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu kansallisessa säännöksessä säädetyn 15 päivän määräajan päättymisen jälkeen täytäntöönpanoperusteena olevan, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustaminen, ei voi arvioida viran puolesta tai kuluttajan vaatimuksesta kyseisen sopimuksen ehtojen kohtuuttomuutta, vaikka kuluttaja voi tämän kansallisen oikeuden toisen säännöksen mukaisesti nostaa pääasiaa koskevan kanteen, jossa hän voi vaatia, että kyseistä kannetta käsittelevä tuomioistuin suorittaa tällaisen valvonnan ja määrää pakkotäytäntöönpanon keskeyttämisestä mainitun kanteen ratkaisemiseen saakka.
- 24 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivillä 93/13 toteutettu suojajärjestelmä perustuu ajatukseen siitä, että kuluttaja on elinkeinonharjoittajaan nähden heikompi osapuoli sekä neuvotteluaseman että tietojen puolesta (ks. mm. tuomio 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 25 Tämän heikomman aseman takia kohtuuttomat ehdot eivät kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan sido kuluttajia. Kyse on pakottavasta säännöksestä, jolla pyritään korvaamaan muodollinen tasapaino, joka sopimuksessa perustetaan sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille, todellisella tasapainolla, jolla voidaan palauttaa sopimuspuolten välinen yhdenvertaisuus (ks. mm. tuomio 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo ym., C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, EU:C:2016:980, 53 ja 55 kohta ja tuomio 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, 41 kohta).
- 26 Tähän liittyen unionin tuomioistuin on jo useaan otteeseen katsonut, että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus viran puolesta tutkia direktiivin 93/13 soveltamisalaan kuuluvan sopimusehdon kohtuuttomuus ja näin korjata sitä epätasapainoa, joka vallitsee kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä, jos tuomioistuimella on käytössään tämän tutkinnan edellyttämät oikeudelliset seikat ja tosiseikat (tuomio 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo ym., C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, EU:2016:980, 58 kohta ja tuomio 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, 43 kohta).
- 27 Lisäksi direktiivissä 93/13 velvoitetaan, kuten sen 7 artiklan 1 kohdasta ilmenee, luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan 24. perustelukappaleen kanssa, jäsenvaltiot säätämään riittävästä ja tehokkaista keinoista kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa (tuomio 26.6.2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 28 Vaikka unionin tuomioistuin on jo rajannut monessa suhteessa ja direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan vaatimukset huomioon ottaen tapaa, jolla kansallisen tuomioistuimen on taattava kuluttajien tähän direktiiviin perustuvien oikeuksien suojaaminen, on kuitenkin todettava, ettei unionin oikeudessa lähtökohtaisesti ole yhdenmukaistettu sopimusehtojen väitetyn kohtuuttomuuden tutkimiseen sovellettavia menettelyjä ja että tällaiset menettelyt kuuluvat siten kunkin jäsenvaltion sisäiseen oikeusjärjestykseen, edellyttäen kuitenkin, että ne eivät ole epäedullisempia kuin säännöt, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeudessa kuluttajille tunnustettujen oikeuksien käyttäminen on mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti tuomio 26.6.2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, 45 ja 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Unionin tuomioistuin on lisäksi täsmentänyt, että jäsenvaltioiden velvollisuuteen varmistaa niiden oikeuksien tehokkuus, joita yksityisillä on unionin oikeuden perusteella, sisältyy muun muassa vaatimus direktiivistä 93/13 johtuvia oikeuksia koskevasta tehokkaasta oikeussuojasta, joka on vahvistettu tämän direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa ja taattu myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa ja jota sovelletaan muun muassa tällaisiin oikeuksiin perustuvia oikeussuojakeinoja koskevien menettelysääntöjen määrittämiseen (ks. vastaavasti tuomio 10.6.2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Tältä osin unionin tuomioistuin on nimittäin jo katsonut, että siinä tapauksessa, että pakkotäytäntöönpanomenettely päättyy ennen pääasiamenettelyn tuomioistuimen ratkaisua, jossa pakkotäytäntöönpanon taustalla oleva sopimusehto todetaan kohtuuttomaksi ja tämä menettely näin ollen pätemättömäksi, tällaisella ratkaisulla voitaisiin turvata mainitulle kuluttajalle vain jälkikäteinen suoja korvauksen muodossa, mitä olisi pidettävä puutteellisena ja

riittämättömänä sekä direktiivin 93/13 7 artiklan 1 kohdan vastaisena sen vuoksi, ettei se olisi riittävä ja tehokas keino tämän saman ehdon käytön lopettamiseksi (määräys 6.11.2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital, C-75/19, ei julkaistu, EU:C:2019:950, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 31 Niinpä 6.11.2019 annetun määräyksen BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ja Secapital (C-75/19, ei julkaistu, EU:C:2019:950), johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, 34 kohdassa unionin tuomioistuin katsoi, että direktiiviä 93/13 on tulkittava siten, että se on esteenä kansallisen oikeuden säännökselle, jonka mukaan kuluttajalla, joka on tehnyt luottolaitoksen kanssa luottosopimuksen ja jota vastaan kyseinen elinkeinonharjoittaja on käynnistänyt pakkotäytäntöönpanomenettelyn, ei ole oikeutta vedota kohtuuttomien ehtojen olemassaoloon tällaisen menettelyn vastustamiseksi, kun on kulunut 15 päivän määräaika menettelyn ensimmäisten toimien tiedoksi antamisesta, vaikka kuluttaja voi kansallisen lainsäädännön mukaan nostaa kohtuuttomien ehtojen olemassaolon toteamista koskevan kanteen, jonka nostamiselle ei ole säädetty määräaika, mutta jonka ratkaisu ei vaikuta pakkotäytäntöönpanomenettelyyn, joka voi kohdistua kuluttajaan ennen ehtojen kohtuuttomuuden toteamista koskevan kanteen ratkaisemista, lopputulokseen.
- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kuitenkin, onko tämä tulkinta pätevä myös siinä tapauksessa, että pääasiamenettelyn tuomioistuin on toimivaltainen keskeyttämään pakkotäytäntöönpanon.
- 33 Tältä osin on todettava, että kuluttajan mahdollisuus nostaa pääasiamenettelyn tuomioistuimessa sopimuksen, jonka pakkotäytäntöönpanoa haetaan, kohtuuttomien ehtojen olemassaolon toteamista koskeva yleinen kanne, jonka yhteydessä hän voi saada kyseisen tuomioistuimen keskeyttämään tämän täytäntöönpanon, voi lähtökohtaisesti mahdollistaa sen vaaran estämisen, että pakkotäytäntöönpanomenettely saatetaan päätökseen ennen kohtuuttomien ehtojen toteamista koskevan kanteen ratkaisemista.
- 34 On kuitenkin todettava, että ennakkoratkaisupyynnön esittämisen jälkeen unionin tuomioistuin antoi 17.5.2022 tuomion Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396). Se totesi kyseisen tuomion 60 kohdassa, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohtaa ja 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan täytäntöönpanoasiaa käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu täytäntöönpanon vastustaminen, ei ole viran puolesta tai kuluttajan pyynnöstä mahdollista tutkia, ovatko täytäntöönpanoperusteena olevan, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen ehdot kohtuuttomia, koska pääasiamenettelyn tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi voidaan saattaa erillinen yleinen kanne sen tutkimiseksi, ovatko tällaisen sopimuksen ehdot mahdollisesti kohtuuttomia, voi keskeyttää täytäntöönpanomenettelyn siihen saakka, kunnes se ratkaisee pääasian, vain siinä tapauksessa, että maksetaan vakuus, joka on suuruudeltaan sellainen, että se on omiaan saamaan kuluttajan luopumaan tällaisen kanteen nostamisesta ja pysyttämisestä.
- 35 Kysyttäessä, pitäisikö tämä ennakkoratkaisupyynnöä pitää voimassa, kun otetaan huomioon kyseinen tuomio, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi, että tuomio sisältää vastauksen samankaltaiseen kysymykseen, joka koskee samaa oikeudellista ongelmaa.
- 36 Tuomioon Impuls Leasing România, joka annettiin 17.5.2022 (C-725/19, EU:C:2022:396), johtaneessa pääasiassa tuomioistuimella, jonka käsiteltäväksi pakkotäytäntöönpanon vastustaminen oli saatettu, ei tosin ollut toimivaltaa tutkia täytäntöönpanon perusteena olevan sopimuksen ehtojen mahdollista kohtuuttomuutta, kun taas nyt käsiteltävän

ennakkoratkaisupyynnön taustalla olevan asian olosuhteissa kyseinen tuomioistuin voi niin tehdä, mutta vain jos asia on saatettu sen käsiteltäväksi 15 päivän määräajassa, jonka päätyttyä kuluttaja on menettänyt oikeutensa. Molemmissa tapauksissa olennainen kysymys on kuitenkin se, onko kuluttajalla mahdollisuus nostaa pääasiaa koskeva kanne, jonka yhteydessä hän voi vaatia pakkotäytäntöönpanon keskeyttämistä, omiaan varmistamaan direktiivillä 93/13 tavoitellun suojan tehokkuuden, kun otetaan huomioon tällaista keskeyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

- 37 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että tällaiseen keskeyttämiseen sovelletaan siviiliprosessikoodeksin 719 §:n säännöksiä. Menettelyllinen asiayhteys vaikuttaa tältä osin olevan sama kuin se, johon viitataan 17.5.2022 annetun tuomion *Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)* 57 kohdassa, jossa unionin tuomioistuin totesi, että jos pääasiamenettelyn tuomioistuimessa nostetaan erillinen kanne, kuluttajan, joka hakee pakkotäytäntöönpanomenettelyn keskeyttämistä, on asetettava vakuus, joka lasketaan kanteen kohteen arvon perusteella. Siviiliprosessikoodeksin 719 §:n sisältö, sellaisena kuin se on toistettu Euroopan komission tämän ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä esittämässä huomautuksessa, on omiaan vahvistamaan tämän toteamuksen.
- 38 On siis todettava, että 17.5.2022 annetun tuomion *Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)* 58 kohdassa unionin tuomioistuin muistutti oikeuskäytännöstä, jonka mukaan oikeudenkäynnistä aiheutuvien kustannusten suuruus verrattuna riidanalaisen saatavan suuruuteen ei saa olla sellainen, että se saa kuluttajan luopumaan asian saattamisesta tuomioistuimeen sopimusehtojen mahdollisen kohtuuttomuuden tutkimista varten. Kyseisen tuomion 59 kohdassa unionin tuomioistuin totesi olevan todennäköistä, että maksamatta jättäneellä velallisella ei ole tarvittavia taloudellisia varoja vaaditun vakuuden asettamiseksi.
- 39 Näin ollen on katsottava, että kuluttajan mahdollisuudella nostaa – ilman velvollisuutta noudattaa määräaika – pääasiaa koskeva kanne, jonka yhteydessä hän voi vaatia pakkotäytäntöönpanomenettelyn keskeyttämistä vakuuden asettamista vastaan, ei voida varmistaa direktiivillä 93/13 tavoitellun suojan tehokkuutta, jos vakuuden asettamiseksi vaaditun määrän suuruus on omiaan saamaan kuluttajan luopumaan tällaisen kanteen nostamisesta ja pysyttämisestä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.
- 40 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi, että sen ennakkoratkaisupyynnön 23 ja 24 kohdassa mainitulla osalla, joka koskee kansallisen tuomioistuimen toimintatapaa siinä tapauksessa, että sen on mahdotonta tulkita kansallista oikeutta unionin oikeuden mukaisesti, on edelleen merkitystä.
- 41 Tältä osin on huomattava, että jos kansalliset tuomioistuimet eivät voi tulkita tai soveltaa kansallista lainsäädäntöä direktiivin 93/13 vaatimusten mukaisesti, ne ovat velvollisia tutkimaan viran puolesta, ovatko asianosaisten välillä sovitut sopimusmääräykset kohtuuttomia, ja jättämään tarvittaessa soveltamatta kansallisia säännöksiä ja kansallista oikeuskäytäntöä, joka on esteenä tällaiselle tutkinnalle (tuomio 7.11.2019, *Profi Credit Polska, C-419/18 ja C-483/18, EU:C:2019:930*, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Tästä seuraa, että esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 93/13 on tulkittava siten, että se on esteenä kansallisen oikeuden säännökselle, jonka mukaan täytäntöönpanotuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on kyseisessä säännöksessä asetetun 15 päivän määräajan päättymisen jälkeen saatettu täytäntöönpanoperusteena olevan, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustaminen, ei voi arvioida

viran puolesta tai kuluttajan vaatimuksesta kyseisen sopimuksen ehtojen kohtuuttomuutta, vaikka kuluttaja voi lisäksi tämän kansallisen oikeuden toisen säännöksen mukaisesti nostaa pääasiaa koskevan kanteen, jonka avulla hän voi vaatia tuomioistuinta, jonka käsiteltäväksi kanne on saatettu, suorittamaan tällaisen valvonnan ja määräämään pakkotäytäntöönpanon keskeyttämisestä siihen saakka, kunnes kanne on ratkaistu, jos keskeyttäminen on mahdollista vain sellaisen vakuuden asettamista vastaan, jonka suuruus on omiaan saamaan kuluttajan luopumaan tällaisen kanteen nostamisesta ja pysyttämisestä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava. Jos kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi tällaisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustaminen on saatettu, ei voi tulkita ja soveltaa kansallista lainsäädäntöä direktiivin vaatimusten mukaisesti, sillä on velvollisuus tutkia viran puolesta, ovatko sopimuksen ehdot kohtuuttomia, ja jättää tarvittaessa soveltamatta kaikkia kansallisia säännöksiä, jotka ovat esteenä tällaiselle tutkinnalle.

Oikeudenkäyntikulut

- 43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettua neuvoston direktiiviä 93/13/ETY

on tulkittava siten, että

se on esteenä kansallisen oikeuden säännökselle, jonka mukaan täytäntöönpanotuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on kyseisessä säännöksessä asetetun 15 päivän määräajan päättymisen jälkeen saatettu täytäntöönpanoperusteena olevan, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustaminen, ei voi arvioida viran puolesta tai kuluttajan vaatimuksesta kyseisen sopimuksen ehtojen kohtuuttomuutta, vaikka kuluttaja voi lisäksi tämän kansallisen oikeuden toisen säännöksen mukaisesti nostaa pääasiaa koskevan kanteen, jonka avulla hän voi vaatia tuomioistuinta, jonka käsiteltäväksi kanne on saatettu, suorittamaan tällaisen valvonnan ja määräämään pakkotäytäntöönpanon keskeyttämisestä siihen saakka, kunnes kanne on ratkaistu, jos keskeyttäminen on mahdollista vain sellaisen vakuuden asettamista vastaan, jonka suuruus on omiaan saamaan kuluttajan luopumaan tällaisen kanteen nostamisesta ja pysyttämisestä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava. Jos kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi tällaisen sopimuksen pakkotäytäntöönpanon vastustaminen on saatettu, ei voi tulkita ja soveltaa kansallista lainsäädäntöä direktiivin vaatimusten mukaisesti, sillä on velvollisuus tutkia viran puolesta, ovatko sopimuksen ehdot kohtuuttomia, ja jättää tarvittaessa soveltamatta kaikkia kansallisia säännöksiä, jotka ovat esteenä tällaiselle tutkinnalle.

Allekirjoitukset